

ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως αὐτῆς ἐνίοτε τῶν νεκρῶν.

Τὸν ἔβελγε πάντοτε ἡ σιγηλή των μελαγχολία καὶ κατὰ τὴν ἐξαίσιον ἐκείνην ἡμέραν ὑπὸ τὴν παράδοξον αἴσθησιν, ἣν ἐδοκίμαζεν ἀπὸ πρῶτας, ἦσθάνετο ἐν αὐτῷ ζωηρότεραν τὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἐνεποιεῖ εἰς τὴν ψυχὴν του ἡ θέα τῆς κατοικίας τῶν νεκρῶν.

Ἐξεπλάγην ἰδὼν τὴν πλάκα τοῦ τάφου στίλβουσιν, προσφάτως καθαρισθεῖσαν, νέαν σχεδόν. Αἱ ραγμαὶ εἶχον πληρωθῇ· ἡ κιγκλὶς εἶχε στερεωθῇ· εἶχεν ἀποξεσθῇ τὸ βρύον ἀπὸ τῆς ἐπιτυμβίου ἐπιγραφῆς.

Ἄλλ' ἰδίως προὔξένησεν αὐτῷ βαθεῖαν ἐντύπωσιν τὸ ὅτι ἐκατέρωθεν τοῦ σταυροῦ εὐρίσκοντο ἄνθη μεμαραμμένα, ἐντὸς ἀνθοδοχείων ἐπιμελῶς συντηρουμένων.

Πόθεν προήρχοντο τ' ἄνθη ταῦτα; Τίνες χεῖρες τὰ ἐποθεύοντο ἐκεῖ; Ποῖαι ἀναμνήσεις, ποῖα εὐσεβῆς λατρεία τὰ ἐπότιζε, τὰ εἶχε κάμει νὰ φυῶσιν ἐπὶ τοῦ τάφου ἐκείνου;

Ὁ Πλεμὸν διὰ μιᾶς ἐσυλλογίσθη πάντα ταῦτα. Αἴσθημα εὐγνωμοσύνης τὸν κατέλαβε πρὸς τὸν ἄγνωστον, πρὸς ὃν ὤφειλεν ἐν ἀγνοίᾳ του τὴν τοιαύτην πρὸς τοὺς νεκροὺς του περιποίησιν. Ἐπῆλθεν αὐτῷ ἡ ἰδέα ὅτι εἰς τοῦτο εἶχεν ἀναμνηθῇ καὶ ὁ Ζιλδᾶ.

— Σὺ τὰ ἔκαμες; τὸν ἠρώτησεν.

Ὁ δὲ ναύτης, ἔντιμος καὶ ἀφελής, ἀπήντησεν:

— Ὅχι, κύριε πλοίαρχε, ὄχι ἐγώ.

— Ἀλλὰ τότε ποῖος εἶνε;

— Δὲν εἰξεύρω, ἀπήντησεν ὁ ναύτης. Πρέπει νὰ ἐρωτήσωμεν τὸν φύλακα. Αὐτὸς πιθανόν νὰ εἰξεύρῃ.

Καὶ οἱ δύο ἄνδρες ἀπεμακρύνθησαν ἐκ τοῦ τάφου.

Ὁ φύλαξ καὶ κηπουρὸς τῶν τάφων εὐρίσκειτο εἰς παράπλευρον δένδρστοιχίαν, ἣν ἐπιμελῶς ἐκαθάριζεν.

— Ἐχαιρέτισεν εὐσεβάστως τὸν ἀξιωματικόν.

— Φίλε μου, ἠρώτησεν οὗτος, προσφέρων ἅμα πρὸς τὸν φύλακα ἀργυροῦν νόμισμα, δύνασαι νὰ μοῦ εἴπῃς ποῖος ἐποθέτησε τὰ ἄνθη ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν γονέων μου;

Ὁ πρεσβύτερος ἐκπλαγεὶς ὅπως οὖν ἐμειδίασεν.

— Ἄ! οἱ γονεῖς σας λοιπὸν εἶνε θαυμάσιοι ἐδῶ; εἶπεν. Τότε θὰ εἴσθε ὁ κύριος Πλεμὸν. Καὶ πραγματικῶς μοῦ φαίνεται ὅτι σὰς ἀναγνωρίζω.

— Ναὶ καὶ ἤθελα νὰ μάθω ποῖον πρέπει νὰ εὐχαριστήσω διὰ τὴν περιποίησιν τοῦ τάφου.

— Διὰ τὴν περιποίησιν; ... Τί νὰ σὰς εἰπῶ, κύριε, ἐγὼ εἶμαι ὅπου τὴν κάμνω. Ἀλλὰ πρέπει νὰ σὰς εἰπῶ εἰλικρινῶς ὅτι μετὰ πληρώνουν διὰ τὴν ἐργασίαν μου..

— Καὶ ποῖος σὲ πληρώνει;

— Μία κυρία, μία νέα κυρία πολὺ ὠραία, ὅπου ἔρχεται ἐδῶ καθὲς πέμπτην. Σήμερον ἀκριβῶς εἶνε ἡ ἡμέρα της καὶ δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ ἔλθῃ. Μάλιστα, κύριε.

Ὁ Πλεμὸν ἦτο κατάπληκτος.

— Μία κυρία! ἐπιθύρῃσεν, ὥσπερ λαλῶν κατ' ἰδίαν... Ἀλλὰ δὲν γνωρίζω καμμίαν φίλην μου, καί...

Ὁ φύλαξ τὸν διέκοψε κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην.

— Νά... ἰδοὺ ἀκριβῶς ὅπου ἔρχεται.

Καὶ ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου τοῦ σχῆμα τι γυναικός, πενθίμως ἐνδεδυμένης καὶ εὐκινήτου, ἥτις προσήρχετο ἐκ τῆς κεντρικῆς δένδρστοιχίας.

Ὁ Πλεμὸν ἤρπασεν ἐκ τοῦ βραχίονος τὸν γέροντα χωρικόν.

— Σοῦτ' εἶπεν· μὴ τῆς ὁμιλήσῃς, μὴ εἴπῃς λέξιν, θέλω νὰ ἰδῶ.

Ἦτο ὠχρότατος.

Συστὰς κυπαρίσσων ἔκειτο ἐκεῖ πλησίον. Ὁ ἀξιωματικὸς καὶ ὁ ναύτης ἔσπευσαν νὰ κρυθῶσιν ἐκεῖ, ὅπουθεν ὁ Πλεμὸν ἠδύνατο νὰ βλέπῃ ἀθέατος.

Ἡ ἄγνωστος μετὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς νεύοντας χαμαὶ προχώρησε πρὸς τὸν τάφον.

Ἐκ τῆς θέσεως ἔνθα εὐρίσκειτο ὁ πλοίαρχος δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς της.

Ἀλλ' ἡ ψυχὴ διατηρεῖ ζωηρῶς τὰς ἐγκεχαρκαγμένας ἐν αὐτῇ εἰκόνας. Ὁμίχλη ἐθόλωνε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Πλεμὸν καὶ ἡ καρδιά του ἔπαλλε σφοδρῶς. Ἐφοβεῖτο ὅτι δὲν ἠπατάτο.

Διότι τὸ φάντασμα ἐκεῖνο, τὸ ἐπιφανόμενον ἐν πλήρει φωτὶ τῆς ἡμέρας, ἦτο αὐτῷ λίαν γνωστόν.

Καὶ ἦτο φάντασμα τῷ ὄντι· ὁ νέος δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεῦσιν εἰς τὴν πραγματικότητα. Ἐκείνη, ἥτις ἤρχετο νὰ προσευχηθῇ ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς μητρός του, ἦτο τὸ παρελθόν, ἡ ζωὴ, ἦτο τὸ μεθυστικὸν ὄνειρον, ὅπερ ἀπῆλauseν ἄλλοτε καὶ ὅπερ αἰφνιδίως ἐνεψυχούτο. Τὸ ὄναρ, ὅπερ ἐπὶ μῆνας ὀλοκλήρους τὸν ἀπησχόλησεν, ἀνέκτα σάρκα, κατήρχετο εἰς τὴν γῆν, ἀναλαμβάνον τὸν χαρακτήρα τῆς μορφῆς τοῦ ὄντος, ὅπερ ἐγένετο πρόξενον τῆς γενέσεως καὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ ὁνείρου αὐτοῦ.

Ἐκείνη ἦν ἐβλεπεν ἦτο ἡ Λευκὴ Διλιέρ.

Ἦτο μελανεῖμων. Εἶχεν ἀποβάλει τὴν βαρεῖαν περιβολὴν τοῦ χειμῶνος καὶ τὸ λιγυρὸν ἀνάστημά της διεγράφετο ὑπὸ τὴν πένθιμον ἐνδυμασίαν της. Ἡ θαυμαστὴ κόμη της, ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ἀπέκτα ὡς ἄλλοτε φωτοβολίαν αἰγλῆς. Ὁ Πλεμὸν ἔβλεπε τὴν κεφαλὴν της ἐλαφρῶς κλινούσαν, τὰς μικρὰς της χεῖρας συνηωμένους. Ἡ ἐπισκέπτρια ἐφαίνετο συνδιαλεγόμενη μετ' ἀοράτων μαρτύρων κεκρυμμένων ὑπὸ τὸν λίθον καὶ τὸν σταυρὸν ἐκεῖνον.

Καὶ ὁ ἀξιωματικὸς, συνέχων τὴν πνοήν του, ἐσυλλογίζετο μήπως καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχεν ἀρπαγῇ ἀπὸ τῶν ζώντων εἰς κόσμον ἄλλον, ὅπου εἰσῆρχετο διὰ πρώτην φοράν· μήπως τὸ ἀπομεμονωμένον ἐκεῖνο ἀκρωτήριο, ἀπέναντι τοῦ ἀπαστραπτόντος ἐκ φωτός Ὠκεανοῦ, ἦτο ἡ πύλη τοῦ ἀπείρου, μήπως ἡ ἔκτασις, ἥς τὴν ἡδονὴν διὰ πρῶ-

την φοράν ἐδοκίμαζεν, ἦτο δι' αὐτὸν ἡ ἐναρξὶς αἰωνίου εὐδαιμονίας.

Ἀλλ' ὄχι· ἦτο ζῶν· ἦσθάνετο ἀσυνειδήτως ἐκ τοῦ ἀορίστου φόβου, ὃν ὑφίστατο, μήπως ἐπαναπέσῃ εἰς τὴν πραγματικότητα, ἐκ τῆς φοβερᾶς προκαταλήψεως μήπως ἴδῃ αἰφνης ἐξαφανιζομένην τὴν θελκτικὴν ὀπτασίαν.

Ἦ πρώτη ἐκπληξὶς παρῆλθεν.

[Ἐπεται συνέχεια].

ΧΑΡ. ΑΝΝΙΝΟΣ

ΒΣΕΒΟΛΟΑ ΚΡΕΣΤΟΒΣΚΗ

ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

[Συνέχεια]

Α'

«Πορεύεται ὡς λύκος ἐπὶ σφαγὴν».

Ὁ Βελτίστσεφ οὐδέποτε διήλθε τοιαύτας βασανιστικὰς, ἀπύνους ὥρας, οἷας κατὰ τὴν νύκτα ταύτην. Ἐκστασις, ὀργή, ἀπελπισία, θηριώδης ἐπιθυμία νὰ φονεύσῃ τὴν Λιουδμήλαν, καὶ ὄχι πλέον διὰ τὰ χρήματα, ἀλλ' ἀπλῶς δι' ἐκδίκησιν, πάντα ταῦτα τὰ αἰσθήματα διεδέχοντο ἄλληλα ἐν τῇ ψυχῇ του, μέχρις ὅτου ἡ θυελλώδης αὐτῶν πλήμμυρα κατέβαλε καὶ ἐξησθένεισεν αὐτὸν τελείως. Κεκομηνῶς, τεθραυσμένος ἠθικῶς καὶ φυσικῶς, ἔπεσεν ἐπὶ τέλους εἰς ποῖαν τινα ἀναισθησίαν, ὥσπερ ἐστερεῖτο τῆς ικανότητος τοῦ σκέπτεσθαι, αἰσθάνεσθαι καὶ ἐννοεῖν τι· ἦτο τοῦτο ἡ τελευταία βαθμὶς τῆς ψυχικῆς κοπώσεως καὶ ἐξασθενήσεως. Ἀλλ' ἡ κατάστασις αὕτη συναπέφερεν αὐτῷ καὶ δόσιν τινὰ ἀναγκαίας ἡσυχίας. Μετὰ τῆς ὀμιχλώδους λήθης ἐπῆλθεν ὁ βαθὺς ἐκεῖνος καὶ κοῦφος νεκρικὸς ὕπνος, ὅστις καταλαμβάνει τοὺς λίαν κεκομηκότας ἀνθρώπους.

Ὁ συνεχὴς οὗτος ὕπνος συνετέλεσεν ὅπως οὗτος καταστῇ νηφαλιώτερος· κυρίως δὲ κατηύνασε τὰ νεῦρά του, κατεπράυνεν ἅπασαν τὴν καταιγίδα τὴν μυκομένην χθὲς ἐν τῇ ψυχῇ του, καὶ ἐπανέδωκεν εἰς τὴν κεφαλὴν του τὴν δύναμιν τοῦ σκέπτεσθαι καί, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἐν ἡρεμίᾳ διακρίνειν τὴν ἐνεστώσαν θέσιν του. Ἐρρίψεν ἐκ τύχης τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς κατεσχισμένης, κατατεθραυσμένης καὶ καταπεπατημένης εἰκόνας τῆς Λιουδμήλας καὶ ἐγέλασεν εἰς βάρος του πικρῶς καὶ θλιβερῶς.

Ἐν τούτοις ἔπρεπε ν' ἀποφασίσῃ εἰς τι ἦτο ἀδύνατον νὰ μένῃ ἐπὶ πλέον ἐν τοιαύτῃ ἀορίστῃ καταστάσει, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν Λιουδμήλαν, καὶ ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ, ὅσον ἀφορᾷ τὴν τύχην του, ἥτις ἐξ ὀλοκλήρου ἦτο ἡδὴ εἰς χεῖρας τῆς γυναι-

κός ταύτης. Ὁ χρόνος ἐπέιγε καὶ πᾶσα δρα βραδύτητος συνεπέφερε δι' αὐτὸν καὶ τὸν μέγιστον τῶν κινδύνων· καὶ ἐὰν αἴφνης παρουσιάσῃ αὕτη τὰ ἔγγραφα;

Ἐκ μόνης τῆς σκέψεως ταύτης κατελαμβάνετο ὑπὸ παγετῶδους ρίγους.

«Καὶ τί ζητεῖ κυρίως ἡ γυνὴ αὕτη;»

Ὁ Βελτίσσεφ ἐνόει, ὅτι αὕτη θέλει τὰ χρήματα, συγχρόνως δὲ ὅτι τὸ κυριώτερον δι' αὐτὴν δὲν ἔγκειται εἰς τὰ χρήματα· ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τὰ χρήματα ἦσαν τὸ μέσον, οὐχὶ δὲ ὁ σκοπός· τὰ ἔγγραφα, δι' οἷα σδῆποτε χρηματικῆς ἀμοιβῆς, δὲν θὰ συγκατετίθετο αὕτη νὰ τῷ τὰ πωλήσῃ· ἤθελε νὰ πωλήσῃ αὐτὰ ἀνθ' ὅλης τῆς ἡθικῆς, πολιτικῆς καὶ φυσικῆς προσωποποίησης τοῦ Βελτίσσεφ. Ὁ Πλάτων ἐνόει ὅτι πρῶτον πάντων ἐπεθύμει αὕτη τὴν τιμητικὴν ἐκείνην λάμψιν, ἣν παρέχει ἡ ἐξέχουσα, προνομιοῦχος κοινωνικὴ θέσις. «Ἄλλ' ἀφοῦ ὅλοι οἱ δρόμοι μοὶ ἀπεκλείσθησαν, διελογίσθη σταθμίζων μὲ ἡρεμίαν τὴν δυσχερῆ θέσιν τοῦ ἀφοῦ τίποτε πλέον δὲν δύναμαι νὰ πράξω, τίποτε δὲν δύναμαι νὰ μηχανευθῶ, τότε, μὰ τὴν ἀλήθειαν, δὲν βλέπω τὸν λόγον, διατὶ νὰ μὴ τὴν νυμφευθῶ; ...

«Νὰ ἦμαι πτωχός, καὶ νὰ ζῶ ἐπαπειλούμενος ὑπὸ τοῦ φάσματος τῆς κατασχύνης καὶ τοῦ κατέργου, ἴσως δὲ νὰ ἦμαι καὶ πτωχός καὶ εἰς τὸ κατέργων ἢ νὰ περιέλθω τοὺς τὸ ἀναλόγιον καὶ ν' ἀκούσω τὸ «Ἡσαία χόρευε» διαφυλάσσων οὕτω, ἂν οὐχὶ ἐσωτερικῶς, ἂν οὐχὶ πραγματικῶς, ἀλλὰ τούλάχιστον κατ' ἐπιφάνειαν, ἅπαντα σχεδὸν τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἐνεστώσης θέσεώς μου· ποῖον εἶνε τὸ καλλίτερον; Τί νὰ προτιμήσω ἐκ τούτων;»

Ἡ ἐκ τοῦ διλήμματος τούτου ἀπαλλαγὴ οὐδεμίαν ἄφινε τῷ Βελτίσσεφ ἀμφιβολίαν. Ἡσθάνετο ἤδη κάματον, συνεπαίξας ὅλων αὐτῶν τῶν κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τελεσθέντων πράξεων. Πρὸ παντὸς ἐπεθύμει ἤδη ἡσυχίαν, ἀνάπαυσιν, οὐχὶ διὰ παντός, βεβαίως, ἀλλ' ἐπὶ τινὰ καιρὸν, διότι, ἀφοῦ εἶχεν ἀπωλέσει τὸ μετὰ τῆς Λιουδμήλας παιγνιδιὸν τοῦ, καὶ ἐπειδὴ ἄκων ἀνωμολόγησεν ἐαυτὸν ἡττηθέντα, ἡ ἀνάγκη τῆς ἡσυχίας ἤρξατο αἰφνης νὰ ὑπεκκαίῃ τὴν συντετριμμένην ψυχὴν τοῦ.

«Νὰ νυμφευθῶ! ... ναι! νὰ νυμφευθῶ! καὶ τότε πλέον ὅλα θὰ λησμονηθῶν! ἐπαρηγόρει ἐαυτὸν ὁ Βελτίσσεφ. Καὶ ἐπὶ τέλους, μήπως εἶν' ἀδύνατον, προϊόντος τοῦ χρόνου, ν' ἀπαλλαχθῶ καὶ ἀπὸ τὴν μέλλουσαν σύζυγόν μου; ... Μετὰ ἔνα-δύο ἔτη, ὅταν ὅλ' αὐτὰ λησμονηθῶν καὶ ἡσυχάσουν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς, αἰφνης εἰς καμμίαν εἰρηνικὴν πολίχνην τῆς Ἰταλίας ἢ τῆς Ἑλβετίας... αἰφνίδιος θάνατος... ὁ πάσχων, ὁ δυστηχὴς σύζυγος... ἐνδιαφέρων χηρευμένος...»

Ἄλλ' ἡ ἰδέα περὶ νέου βιαίου θανάτου κατέστη αὐτῷ αἰφνης ἀπεχθής. Ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἐκινήθη δυσκόλως ὀριζόμενον αἰσθημά τι, ὅπερ θολερῶς ὑπὸ γόργενον αὐτῷ, ὅτι δυσκόλως θ' ἀπεφασίζε ποτε νὰ προβῇ εἰς τὸ γνωστὸν ἤδη αὐτῷ διάβημα

ἀναφορικῶς πρὸς τὴν Λιουδμήλαν καὶ κυρίως πρὸς αὐτὴν καὶ μόνην· οὐχὶ αἱ ἀπειλαὶ τῆς, οὔτε ἡ ἰδέα αὐτοῦ δειλία, οὔτε ὁ περὶ τῆς τύχης τοῦ κίνδυνος καὶ μάλιστα οὔτε ἡ συναίσθησις τῆς ἡθικῆς ἐπ' αὐτοῦ ὑπεροχῆς τοῦ χαρακτῆρός τῆς, τῆς ἰσχύος καὶ θελήσεώς τῆς ἐγέννησεν ἐν αὐτῷ τὴν ἀμφιβολίαν ταύτην, ὅτι δύναται ν' ἀπαλλαχθῇ αὐτῆς μετὰ ταῦτα διὰ τῆς μεθόδου, μεθ' ἧς ἀπηλλάχθη τοῦ ἐξαδέλφου τοῦ Μαξιμου· οὐχὶ τὸ θολερὸν αἰσθημα, τὸ κινήθην ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην ἦτο ὅλως διάφορον· ἦτο τοῦτο αἰσθημα ἰδιοτρόπου, ζωώδους ἀγάπης καὶ πάθους πρὸς τὴν γυναῖκα ταύτην, ὅπερ δι' ὅλου μάλιστα τοῦ πρὸς αὐτὴν μίσους τοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκρίζωσιν. Ἦτο τοῦτο ἀγάπη, ρυπαρὰ ἄλλως τε καὶ σκότειν ἔν τῇ σιγῇ τῆς, ἀλλ' ἀγάπη ἰσχυρά, ἣν οὔτε θέλησις, οὔτε λογικὴ, οὐδὲ τὸ μῖσος μάλιστα ἠδύνατο νὰ καταβάλλωσιν, ἐκτὸς μόνου τοῦ πανδαμάτορος χρόνου. Ἄλλ' ὁ χρόνος οὗτος ἦτο ἔτι μακρὰν διὰ τὸν Πλάτωνα Βελτίσσεφ.

Ζοφερῶς ἀναμνησκόμενος τῆς χθεσινῆς σκηνῆς, ἐνεθυμήθη ὅτι ἡ Λιουδμήλα θ' ἀνεχώρει ἐκ Πετροπόλεως σήμερον. Ποῦ κυρίως, εἰς ποῖον μέρος σκοπεῖ ν' ἀναχωρήσῃ, δὲν ἐγνώριζε καὶ μάλιστα δὲν ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ὡς ἔγγιστα· ἀλλ' ἐφοβεῖτο μὴ αὕτη ἀνεχώρει χωρὶς νὰ ἴδῃ, ὑπὸ τὴν πλήρη ἐντύπωσιν τῆς χθεσινῆς ρήξεως, ὅτι αὕτη εἶνε ἐξοργισμένη ἤδη κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσως ἀρχίσῃ ἀμέσως ἐκδικουμένη αὐτόν, καὶ ἂν ὅχι ἀμέσως, πάντοτε ὅμως αὐτὸς θὰ διατελῇ ἐπ' ἀορίστῳ εἰς πλήρη ἀγνοίαν τῶν σκοπῶν καὶ βουλήσεών τῆς, καὶ ὀφείλει νὰ ζῇ ὑπὸ αἰώλινον τρόμον, ὅτι σήμερον-αὔριον θὰ ἀρχίσῃ αὕτη ἐνεργοῦσα κατ' αὐτοῦ, ἴσως δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς ταύτης νὰ διαδοθῶσι διάφοροι σκοτειναὶ φῆμαι. ... Καὶ ὅλα αὐτὰ γίνονται τώρα, αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν, ὅτε πλείστορον παντὸς ἔχει ἀνάγκη ἡσυχίας, ἀναπαύσεως, λήθης, ὅτε χάριν τῆς ἐπιθυμίας ταύτης ἦτο πρόθυμος νὰ συμφιλιωθῇ νὰ ὑποχωρήσῃ, νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν θέλησιν τῆς γυναικὸς ταύτης, καὶ μάλιστα νὰ συμφιλιωθῇ μετὰ πάσης εἰλικρινείας μετ' αὐτῆς καὶ μετὰ τῆς μελλούσης θέσεώς τοῦ, ἥρκει μόνον νὰ εὕρισκέ που τὴν ποθητὴν ταύτην ἡσυχίαν.

Φοβούμενος μὴ χάσῃ τὴν Λιουδμήλαν οὗτος, ἄνευ ἀναβολῆς διηυθύνθη εἰς τὴν οἰκίαν τῆς.

Β'

Πρὸς συμφιλίωσιν.

Ἦνοιξεν αὐτῷ τὴν θύραν ἐρυθροπάρειος θυρωρός, τὴν ὁποίαν ἐμίσθωσε προσωρινῶς ἡ Λιουδμήλα Σεργιέβνα. Ἡ Παλάσσα εἶχεν ἤδη ἀναχωρήσει.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης, ἐπὶ τοῦ δαπέδου, ὑπῆρχεν ἀνοικτὸς μάρσιπος, ἐπὶ τῶν τραπέζων ὑπῆρχον πυξίδες τινὲς ἐκ ναστοχάρτου, ἐπὶ τῶν καθεκλῶν καὶ ἀνακλιντρῶν ἔκειντο παντὸς εἶδους κομπο-

δέματα, σάκκοι καὶ πράγματα, προδήλως ἡτοιμασθέντα διὰ ταξίδιον, καὶ τῶν ὁποίων ἡ προετοιμασία διεκόπη ἐκ τῆς ἀφίξεως τοῦ Πλάτωνος Βασιλεβετς. Ἄλλ' ἡ Λιουδμήλα ἀπῆν ἐκ τοῦ θαλάμου τούτου.

— Τί εἶν' αὐτά; Τί, μήπως ἀναχωρεῖ ἡ κυρία; δι' ἐπίτηδες ὕφους ἐκπλήξεως ἠρώτησεν οὗτος τὴν θυρωρὸν.

— Βέβαια! σήμερα στῆς τέσσερες... Νά, μ' ἐφώναξε κ' ἐμένα νὰ τὴν βοηθήσω νὰ συγυρίσωμε, ἀπαθῶς ἀπεκρίθη ἡ ἐρυθροπάρειος γυνή.

— Καὶ ἡ Παλάσσα ποῦ ἐπῆγε; λίαν χαμηλοφώνως ἠρώτησεν ὁ Βελτίσσεφ.

— Ποιᾶ, ἡ δούλα τῆς; ... τὴν ἔβγαλε... τὴν ἔβγαλε τώρα, τροτοῦ νὰ ἐλθετε σεῖς, καὶ μὲ ἐκάλεσε 'μένα γιατί βιάζεται...

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἤνοιξεν ἡ θύρα τοῦ καλλυντηρίου καὶ ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ ἀνεφάνη ἡ Λιουδμήλα μὲ ἔκφρασιν ψυχρᾶς ἐρωτήσεως ἐπὶ τῆς μορφῆς.

Ὁ Πλάτων μετὰ προσηνοῦς μειδιήματο; προῦχώρησε πρὸς αὐτήν, ἀλλ' ἐκείνη, χωρὶς ν' ἀφήσῃ τὴν θέσιν τῆς, ἔφραξεν αὐτῷ τὸν περαιτέρω δρόμον.

— Πρὸς Θεοῦ, ὀλίγας μόνον λέξεις!... γαλλιστὶ ἐψιθύρισε οὗτος, εἰς ἄκρον ἤδη κατάπληκτος καὶ ἀκουσίως, καίτοι ἀνέμενε τοῦτο, τεταραγμένος ἐκ τῆς σκαιῶς ψυχρᾶς ταύτης ὑποδοχῆς. Σὰς ἔφερον τὰ χρήματά σας... ἰδοὺ αὐτά, τὰ ἔχω ἐδῶ, μαζὺ μου...

— Λανθάνεσθε! οὐδέποτε εἶχετε εἰς χεῖράς σας ἰδικά μου χρήματα, ψυχρῶς ἀπεκρίθη ἡ Λιουδμήλα.

— Συγχώρησόν με, Λιουδμήλα! μετὰ ζέσεως ἐπρόφερεν οὗτος ἐν τῇ αὐτῇ γλώσσῃ· κάμε με τώρα ὅ,τι θέλεις, εἶμαι ἄνευ ὄρων ἰδικός σου! ... Σοὶ ὀμιλῶ εἰλικρινῶς καὶ τιμῶς... Πίστευσόν με!...

Ἐκείνη εἰς ἀπάντησιν ἐμειδίασε μόλις, μειδιάμα ἐχθρικῆς δυσπιστίας.

— Ἰδοὺ λοιπόν, ἐξετέλεσα τὴν θέλησίν σου, ἔφερον αὐτὰ τὰ χρήματα, ἔλεγεν οὗτος ματαίως προσπαθῶν νὰ θέσῃ εἰς τὰς χεῖράς τῆς τὰ δέματά του.

— Λησμονεῖτε ὅτι χθὲς ἀκόμη ἠρνήθην νὰ τὰ λάβω, εἶπεν αὕτη ἀπομακρύνουσα τὴν χεῖρά του.

— Ἀφσέ με λοιπόν νὰ ἔμβω μέσα!... μόνον διὰ δύο λέξεις!... Ἐπὶ τέλους εἶνε ἀνάγκη νὰ σοὶ ὀμιλήσω!

— Ὁμιλήσατε ἐδῶ, ἀφοῦ θέλετε...

— Ἄλλὰ δὲν εἶνε κατὰλληλον ἐδῶ τὸ μέρος! ἀπεκρίθη ὁ Βελτίσσεφ λοζῶς παρατηρῶν τὴν θυρωρὸν.

— Τί νὰ γείνῃ!... Ἐγὼ ὅμως ἀπεφάσισα νὰ μὴ σὰς ἴδω εἰς τὸ ἐξῆς ἐκτὸς μόνον ἐνώπιον μαρτύρων, ἐπεξήγησεν ἡ Λιουδμήλα μετὰ τῆς καταπιεζούσης ψυχρότητός τῆς.

— Θεέ μου! ... ἀλλὰ δὲν θὰ σὰς φωνεύσω λοιπόν!...

— Τίς οἶδε! Μήπως δὲν εἴσθε ἱκανός καὶ εἰς τοῦτο;

— Τούλάχιστον αὐτὴν τὴν στιγμὴν!... εἶπεν οὗτος πικρῶς μειδιῶν. Καὶ ἐπὶ τέ-

λους, ἔχετε πλησίον σας καὶ τὴν γυναῖκα αὐτὴν... ἡ θύρα θὰ εἶνε ἀνοικτὴ... Λιουδμήλα! ἀπετάθη οὗτος αἰφνης πρὸς αὐτὴν μετὰ τῆς ἀψευδστεράς, ὀρμητικῆς ἱκεσίας· ἄκουσον, εἶνε ἀνάγκη νὰ σοὶ ὁμιλήσω... λυπήσου με! Δὲν ἠξεύρεις... ἐγώ... ἐγώ εἰμαι ἀξιολύπητος τὴν στιγμήν ταύτην!... Μὴ μοῦ ἀρνηθῇς!...

Ἐπηκολούθησε στιγμὴ ἀμφιρρεποῦς σκέψεως.

— Ἔστω, ἄς γείνη τὸ θέλημά σου! ἐμειδιάσεν αὐτὴ· μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ μὴ νομίζετε ὅτι πράγματι τρέμω ἐμπρὸς σας, σὰς φοβοῦμαι... Εἰσέλθετε!

— Καὶ ἔκλεισε τὴν θύραν ἅμα εἰσελθόντος τοῦ Βελτίστσεφ.

— Ἰδέ τα καὶ μέτρησέ τα, εἶνε ὅλα ἐδῶ! εἶπεν οὗτος, θέσας πρὸ αὐτῆς ἐπὶ τῆς τραπέζης τὰ δέματα.

Ἐκείνη ἤρνηθη.

— Λιουδμήλα! Τί σημαίνει λοιπὸν τοῦτο;

— Σὰς ἐκοινοποίησα ἤδη τὴν χθεσινὴν ἀπόφασίν μου.

— Ἀλλὰ τί θέλεις λοιπὸν νὰ κάμῃς;

— Ἀ, αὐτὸ πλέον εἶνε ἰδικόν μου ἔργον, εἰς τὸ ὅποιον δὲν σκοπεύω νὰ σὰς μυήσω.

Ὁ Βελτίστσεφ συνεστάλη καὶ ἐσιώπησεν.

— Ἀναχωρεῖς; εἶπεν οὗτος μετὰ στιγμιαίαν ταραχήν.

— Ὡς βλέπετε.

— Ποῦ λοιπὸν πηγαίνεις;

— Αὐτὸ δὲν ἀφορᾷ σὰς.

— Λάβε τοῦλάχιστον τὰ χρήματα.

— Εἰμπορεῖτε νὰ τὰ κρατήσητε σεῖς.

— Ἀλλὰ σὺ ἡ ἰδία ἤθελες νὰ τὰ κρατῇς.

— Ναί, μέχρι τῆς χθὲς ἐσπέρας, ὅποτε ἐνόμιζον ἀκόμη ὅτι δὲν μοὶ εἰσθε ζένοιο καὶ ἐχθροί.

— Λιουδμήλα, δὲν εἰμαι ἐχθρός σου! θερμῶς καὶ μετ' αἰσθήματος ὑπέλαβεν ὁ Βελτίστσεφ. Ἐγὼ δὲν ἔπαυσα νὰ σ' ἀγαπῶ, καίτοι ὑπῆρξαν στιγμαὶ καθ' ἃς—τὸ ὁμολογῶ—βαθέως σὲ ἐμίσων... Τώρα σὲ ἀγαπῶ ὡς πρότερον, ἀλλὰ... σὺ τόσο σκληρῶς, τόσο ἀποτόμως μὲ μετεχειρίσθης μὲ αὐτὰ τὰ χρήματα, τόσο ἀπροσδοκῆτως καὶ διὰ μιᾶς ἠθέλησες νὰ μὲ ὑπερβῇς ἠθικῶς, νὰ μὲ καταθραύσης, νὰ μὲ ἐκμηδενίσῃς, ὥστε δὲν ἠδυνάμην νὰ ὑποκύψω ἐκ πρώτης στιγμῆς· ἐναντίον τοῦτου ἐξεγείρετο ἡ φιλαυτία, ὁ ἐγωϊσμός καὶ ὅλοι οἱ ὑπολογισμοί μου... Δὲν θ' ἀρνηθῇς, βέβαια, ὅτι σὺ πρώτη ἐξηπάτησες τὴν ἐμπιστοσύνην μου, σὺ ἠθέλησες νὰ μὲ καταστήσης δοῦλον, καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεώς σου ταύτης ἐξηγέρθη ἡ ψυχὴ μου, ἐξανέστη ἅπας ὁ ὀργανισμός μου. Ὁφείλον νὰ ριθῶ εἰς τὸν ἀγῶνα· ἐννοεῖς; ὦφειλον! Δὲν ἠδυνάμην νὰ ὑποχωρήσω ἀμαχητί, ἐνόσφ ὑπῆρχεν ἐν ἐμοὶ σπινθὴρ ἐλπίδος... ἐψευδόμην, ὑπεκρινόμην, ἡπάτων, ἔχεις δίκαιον· ἀλλ' ἐφρόνουν ὅτι εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον εἰμεθα ἰσόπαλοι· με-

τεχειρίσθης ἐναντίον μου τὴν ἠθικὴν βίαν, ἐγὼ δὲ τὸν δόλον, καὶ νομίζω, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὅπλα, εἰμεθα ἤδη ἐξισωμένοι.

[Ἐπεται συνέχεια].

ΑΓΑΘ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ:

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

ὑπὸ Γ. Α. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΙΩΑΚΕΙΜ ΒΑΛΑΒΑΝΗ

ΑΛΗΘΕΣ ΔΡΑΜΑ ΕΝ ΜΙΚΡΑΙ ΑΣΙΑΙ

[Τέλος]

Ἀνέγνωτέ ποτε τοὺς βυζαντινοὺς ἱστορικοὺς, περιγράφοντας διὰ ζοφερῶν χρωμάτων τὰ κατὰ τὴν Ἀλωσιν; Ἐνθυμεῖσθε πόσον ζωηρῶς ἀφηγοῦνται τὴν ἀγωνίαν τῶν ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀγίας τοῦ Θεοῦ Σοφίας κεκλεισμένων γυναικοπαίδων;

Οἱ Τοῦρκοι εἶχον φθάσει, καταστρέφοντες πᾶν τὸ πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῶν εὐρισκόμενον, νικηταὶ μέχρι τῆς μεγάλης πύλης τοῦ ναοῦ. Οἱ ἀτυχεῖς Χριστιανοί, γονυπετεῖς πρὸ τῶν ἁγίων εἰκόνων, ἐθρύνουν τὴν τύχην αὐτῶν ὡς ποτε οἱ δῦμοι· οἱ Ἑβραῖοι «ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος».

Ἡ θύρα ἦτο στερεὰ καὶ δὲν ὑπεχώρει πρὸ τῶν ὤσεων τῶν ἐπιδρομῶν. Οὗτοι τότε ἤρπασαν ὑπερμεγέθεις πελέκει καὶ δι' αὐτῶν προσεπάθουν νὰ καταρρίψωσι τὴν θύραν, ἥτις ἐκάλυεν αὐτοὺς νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν μικρὸν παράδεισον αὐτῶν ἐκεῖνον. Ἡ λύσσα τῆς ἀπολαύσεως τῶν ἐντὸς τοῦ ναοῦ κεκλεισμένων καλλωνῶν τοῦ Βυζαντίου ἐνεψύχου τοὺς ἐκ τῆς σφαγῆς κεκμηκότας ὁπαδοὺς τοῦ Μωάμεθ καὶ λυσσωδέστερον κατέφερον τὰ στόματα τῶν πελέκεων ἐπὶ τῶν φύλλων τῆς θύρας τοῦ περιωνύμου ναοῦ. Ἡ μάζα ἐκείνη τῶν ἀνθρωπίνων ἀτυχῶν πλασμάτων ὡς εἰς καὶ μόνος ἀνθρώπος ἠσθάνετο πάντα τὰ ἐπὶ τῆς θύρας καταφερόμενα πλήγματα ὡσεὶ ταῦτα ἐπεφέροντο κατὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν καρδίας καὶ τέλος φρικώδης, μέχρις οὐρανοῦ ἐξικνούμενος, γόος ἐξεράγη ὡς ἐξ ἐνὸς στόματος ἅμα τῇ ὑποχωρήσει τῶν σιδηρῶν στρογγύλων... Ἡ αὐτὴ σκηνὴ ἐπανελαμβάνετο καὶ νῦν μετὰ 417 ὅλα ἔτη ἐν τῇ Κωνσταντινίᾳ, ἀλλ' ἐν μικρογραφίᾳ, τίς οἶδε δὲ ποσάκις μέχρι τοῦδε ἐπαναληφθεῖσα καὶ ἀναμφιβόλως πολλὰκις ἔτι ἐπαναληφθησομένη!...

* *

Εἰς τὴν ῥωμαλέαν ἐπίθεσιν τῶσων ἀνδρῶν δὲν ἠδύνατο ἐπὶ πολὺ νὰ ἀντιστῇ θύρα ξυλινὴ οἰκίας.

Καὶ ὑπεχώρησεν. Ὡς λύσσωντες λύκοι εἰσώρμησαν οἱ Τοῦρκοι εἰς τὸ μέσον τοῦ

δωματίου. Ἡ Μαρία, ἐξηγριωμένη ὡς λέαινα, ἐκράδαινε εἰς τὰς χεῖρας τὸ φοβερόν ὄπλον, ἀλλ' ἰδοῦσα τὸ πλῆθος τῶν διωκτῶν αὐτῆς καὶ τὸν θάνατον δεινὸν δερκόμενον, κατέβαλε τελευταῖον ἀγῶνα καὶ ἐζήτησε νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ζωὴν αὐτῆς διὰ χρημάτων ἢ κοσμημάτων. Κατεβίβασεν ἡσύχως τὸν πέλεκυν καὶ γλυκάνασα τὴν φυσιογνωμίαν καὶ τὴν φωνὴν αὐτῆς:

— Ἀγάδες, εἶπεν, ἰδοὺ σὰς παραδίδω ὅλην μου τὴν περιουσίαν, ὅλα μου τὰ κοσμήματα· ἰδοὺ αἱ κλεῖδες τῆς οἰκίας καὶ τῶν κιβωτίων μου· ἐρευνήσατε καὶ λάβετε ἀρόβως πᾶν ὅ,τι θέλετε καὶ ἀνάχωρήσατε.

— Χά! χά! χά! ἐβρυχήθησαν τὸν γνωστὸν ἐκ τοῦ μελοδράματος τοῦ «Φάουστ» γέλωτα τοῦ Μεριστοφελούς. Καλέ, κοκκῶνα μου, τί λές; Περιουσίαν; Περιουσίαν νὰ σοὺ δώσωμεν ἡμεῖς ὅσην θέλεις. Χά! χά! χά! Ἡμεῖς δὲν εἰμεθα λησταί, δὲν ἤλθαμεν διὰ τὴν περιουσίαν σου οὔτε διὰ τὰ κοσμήματά σου. Ἡμεῖς ἤλθαμεν διὰ σέ. Ἐννοοῦμεν σέ νὰ ἀπολαύσωμεν καὶ ἀδίκως ἐναντιόνεσσαι. Τόσον καιρὸν περιμένομεν. Ἡ ψυχὴ μας ἤλθεν ὡς τὰ χεῖλη μας. Πρέπει τέλος πάντων νὰ σὲ ἀπολαύσωμεν, καὶ θὰ σὲ ἀπολαύσωμεν!

— Τί! Τοῦρκος νὰ μὲ ἐγγίσῃ! ποτέ! ποτέ! Καὶ ἄφ' οὗ ἡ ψυχὴ σας ἤλθεν ὡς τὰ χεῖλη σας, ἐγὼ θὰ σὰς κάμω νὰ ξεράσете αὐτὴν τὴν ἀχρεῖαν ψυχὴν.

Καὶ ὑψώσασα τὸν πέλεκυν κατήνεγκεν αὐτὸν σφοδρῶς κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ αὐθαδεστέρου τῶν διωκτῶν αὐτῆς καὶ κατέπεσεν ἄπνους ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς δρὺς προρριζῶς ἐκριζωθεῖσα. Τότε ἐθολώθησαν ὑπὸ φανατισμοῦ καὶ μανίας οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν συντρόφων τοῦ ἐκπνεύσαντος καὶ θηριώδεις ἐπέπεσον κατὰ τῆς δυστυχούς Μαρίας καὶ κατεκερμάτισαν αὐτήν.

Ἐντρομος εἶχεν ἀφυπνισθῇ ἡ μικρὰ Εὐδοκία καὶ ἐναγωνίως παρηκολούθει τὰ συμβαίνοντα, βλέπουσα ἀπὸ τῆς σχισμῆς τῆς ἡμινηφεγμένης θύρας τὴν ἡρωϊκὴν ἀμυναν τῆς γενναίας μητρὸς αὐτῆς, ἀλλὰ τοσοῦτος φόβος εἶχε καταλάβει τὴν ταλαίπωρον μικράν, ὥστε ἔμειναν ἐμπεπηγμένοι οἱ πόδες αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐπνίγη ἡ φωνὴ ἐν τῇ λάρυγγι αὐτῆς. Οἱ Τοῦρκοι, κατακρουγγήσαντες τὴν Μαρίαν, ἐτράπησαν εἰς ρυγὴν ἐσπευσμένην, ἀφέντες ὀπισθεν αὐτῶν τὴν φρίκην καὶ τὸν δλεθρον.

Ἡ Εὐδοκία, ἐννοήσασα τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτῶν, ὤρμησεν εἰς τὸ παράθυρον καὶ ἐκράυγασεν ἐπανειλημμένως δι' ὅλης τῆς δυνάμεως τῶν πνευμόνων αὐτῆς. Εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν ἡρεμίαν τῆς φοβερᾶς ἐκείνης νυκτός ἡ φωνὴ τῆς ὀρφανῆς ἠκούετο ὡς ἀπαίσιος κρωγμὸς γλαυκός ἢ φρικτῶσα ὑλακὴ ὀλοϋζόντος κυνός.

Οἱ Χριστιανοί, περατωθείσης τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας, ἐπέστρεφον εἰς τὰ ἴδια· ἀκούσαντες δὲ κραυγὰς ἀνθρώπου, ἔσπευσαν εἰς τὸ μέρος, ὅποθεν αὐταὶ προήρχοντο, καὶ μετὰ φρίκης παρέστησαν θεαταὶ τοῦ ἀπαισίου δράματος, ἰδόντες τὴν